

LEDO DANGOS POKYČIAI KURŠIŲ MARIOSE

Elyza Pilipaitytė¹, Linas Ložys¹

¹Gamtos tyrimų centras, Žuvų ekologijos laboratorija, Vilnius, elyza.pilipaityte@gmail.com

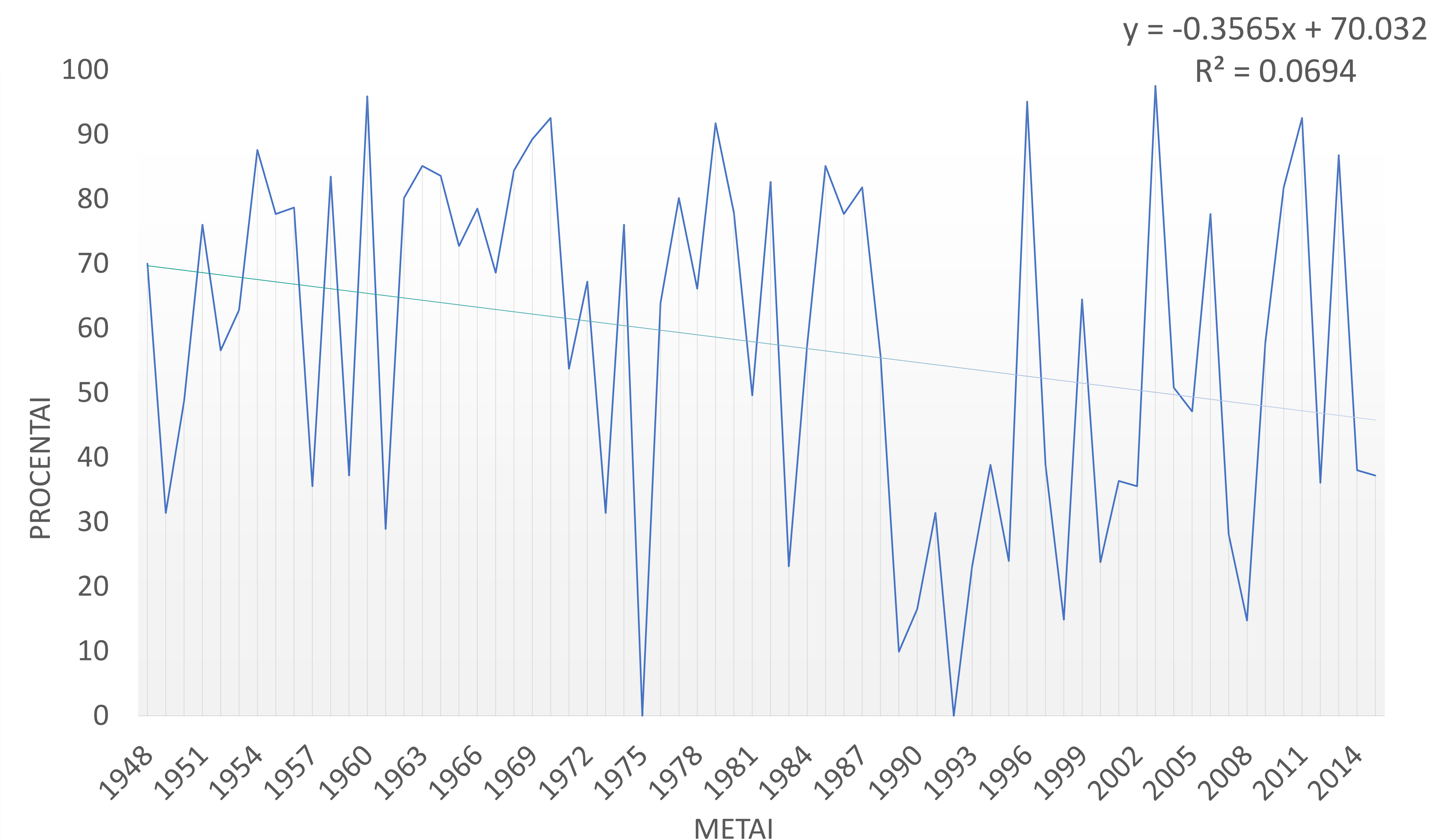

Įvadas.

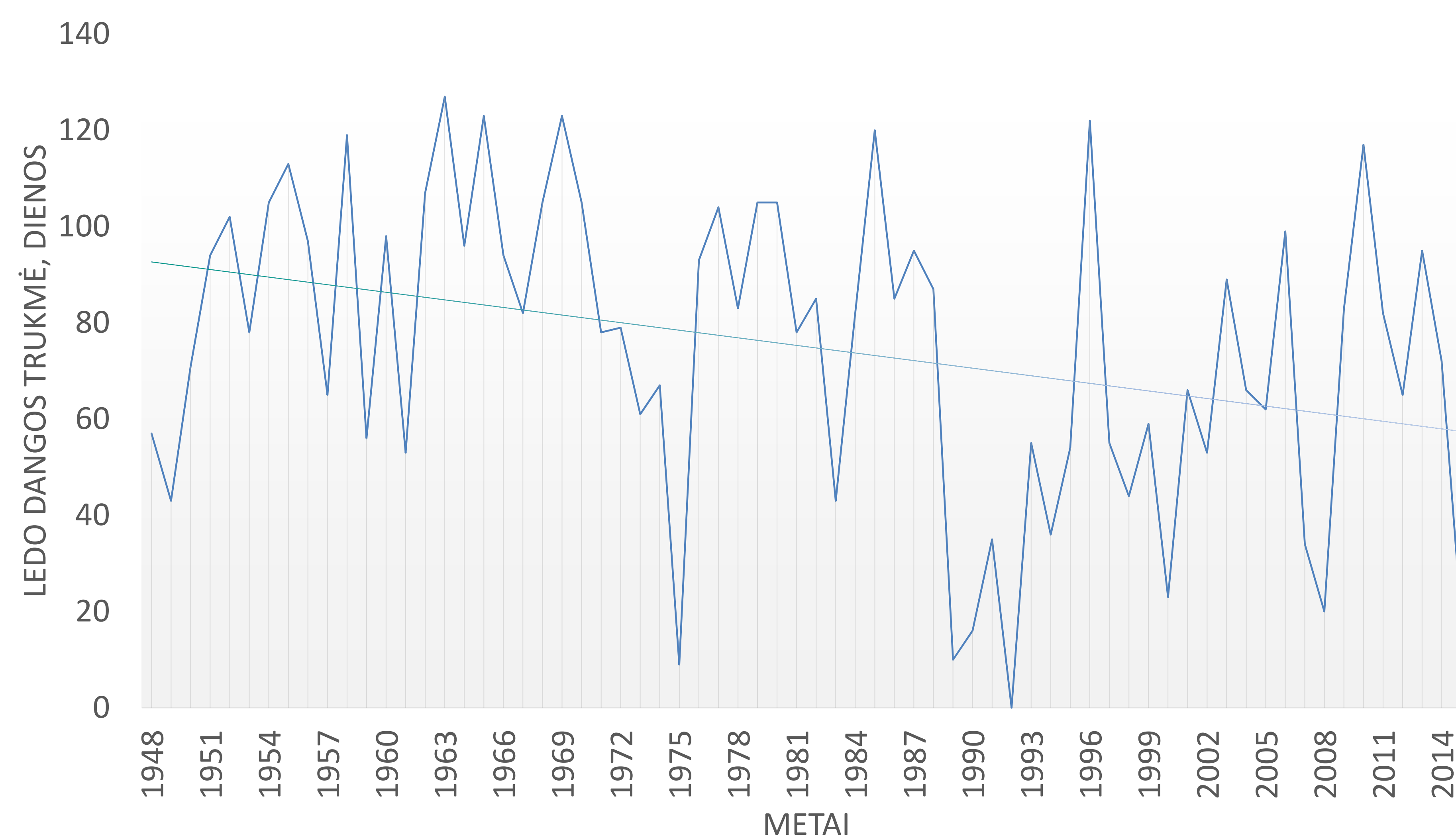
- Kuršių marios yra vienas iš produktyviausių vandens telkinių Lietuvoje. Čia aptinkama daug komercinei ir mėgėjiškai žvejybai svarbių žuvų rūšių. Dalis jų gyvena ir neršia mariose, kitos atplaukia čia iš jūros tik neršti, dar kitos per marias migruoja į nerštavietes upėse.
- Šylant klimatui Kuršių marios užšąla vis vėliau, o susidariusi ledo danga išsilaiko vis trumpesnę laiką.
- Ledo dangos nebuvimas gali turėti reikšmingos įtakos šaltamėgių žuvų nerštui, vystymuisi, o taip pat ir populiacijų išlikimui.

Metodai.

- Ledo dangos duomenys gauti iš Aplinkos apsaugos agentūros (AAA).
- Naudoti 1948-2014 m. duomenys apie ledo dangą mariose fiksuoti ties Nida.
- AAA duomenyse ledo danga buvo įvertinta balais – nuo 1 iki 10, kur 10 balų atitinka pilną užšalimą.
- Šie duomenys buvo suskirstyti į dvi kategorijas – dienos su ledo danga (įvertintos ≥ 5) ir dienos be ledo (< 5 balai).
- Įvertinus ledo dangos buvimą ar nebuvimą, buvo apskaičiuotas dienų su pilnu užšalimu procentas.

2 pav. Ledo dangos trukmė procentais (%), 1948-2014 m. gruodžio-kovo mėn.

1 pav. Ledo dangos trukmė dienomis, 1948-2014 m.

Rezultatai ir išvados.

- Nuo 1948 iki 2015 m. ledo dangos trukmė sumažėjo daugiau nei 20 %.
- Dienų skaičius kuomet marios buvo užšalusios sumažėjo kiek daugiau nei mėnesiu (1 pav.).
- Matoma vis didesnė ledo dangos trukmės svyravimų amplitudė (2 pav.).
- Stebimas greitėjantis ledo dangos trukmės trumpėjimas. Prie sparčiai besikeičiančios vandens temperatūros neprisitaikę organizmai gali susidurti su reprodukcijos ir vystymosi problemomis.
- Ledo dangos laikotarpio trumpėjimas gali neigiamai veikti šaltamėgės žuvis, tačiau tai įrodančių tyrimų vis dar trūksta.

Literatūra

Aleksandrov S., Gorbunova J. 2015. Climate change and harmful algal blooms in the Curonian Lagoon of the Baltic. ICES CM. 2015. G08, 1–2 p.

Jakimavičius D., Šarauskiene D., Kriaučiūnienė J. 2020. Influence of climate change on the ice conditions of the Curonian Lagoon. Oceanologia, 62(2), 164–172 p.

Kangur A., Kangur P., Kangur K., et al. 2007. The role of temperature in the population dynamics of smelt *Osmerus eperlanus eperlanus* m. *spirinchus* Pallas in Lake Peipsi (Estonia/Russia). Hydrobiologia, 584(1), 433–441 p.

Шибает Л. В., 2016. Эколого-биологические и биотехнические основы воспроизводства сига (*Coregonus lavaretus* L.) Куршского залива балтийского моря. 160 p.